

سخنی چند در مورد زیارت عاشورای معروفه

[نکته‌های پژوهشی - ۴]

آیت‌الله علی احمدی میانجی*

بسم الله الرحمن الرحيم

۱. زیارت عاشورای معروف را علماء و فقهای بزرگ نقل فرموده‌اند. ابوالقاسم جعفر بن قولویه، در کامل الزیارات، ص ۱۹۳ ط غفاری، و شیخ الطائفه، محمد بن حسن الطوسی، در مصباح المتهدّج ص ۷۷۳، و سید ابن طاوس، علی بن موسی، در مصباح الزائر ص ۲۶۸، و کفعمی در مصباح ص ۴۸۲، [آن را] آورده‌اند و جمعی از بزرگان فقهاء و علمای شیعه بر آن مداومت داشته‌اند؛ بنابراین جای شک و تردید در آن راه ندارد.

۲. شیخ ابوالقاسم ابن قولویه آن را با دو سند خود نقل نموده و گوید:

الف: حدّثني حکيم بن داود بن حکيم (که از مشایخ ابن قولویه است که خود آنها را در مقدمه کتاب توثيق کرده است) و غيره عن محمد بن موسی الهمداني، عن محمد بن خالد الطيالسي، عن سيف بن عميرة و صالح بن عقبه جميعاً عن علقمة بن محمد الحضرمي.

ب: (عن مشايخه العظام و هم كثيرون كلهم أجماعاً و الظاهر أنّ المراد هنا

*. با سپاس از خانواده آن عالم فقید که اصل دست‌خط ایشان را در اختیار سفینه قرار دادند.

ما ذکرة ص ۱۹۰ قبل ذلك: حدثني أبي - رحمه الله - عن سعد بن عبد الله،
عن أحمد بن محمد بن عيسى) عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن صالح بن
عقبة، عن مالك الجهني عن أبي جعفر عليه السلام.

۳. شیخ طوسی - رحمه الله تعالى - در مصباح ص ۷۷۳ از صالح بن عقبه و
سیف بن عمیره از علقمة، زیارت را نقل فرموده است و احتمال می رود که شیخ آن
را از دو طریق این قولویه نقل کرده باشد و احتمال می رود که با طریق خود:
ابن ابی جید (علی بن احمد بن محمد بن ابی جید: استاد مفید و شیخ رحمهما الله
تعالی) عن محمد بن الحسن (ابن الولید) عن الصفار (محمد بن الحسن) عن محمد بن
الحسین (بن ابی الخطاب الزیّات) عن محمد بن إسماعیل بن بزيع، عن کتاب
صالح بن عقبه؛ و عدّة من أصحابنا، عن ابن بابویه، عن أبیه و محمد بن الحسن
(ابن الولید) عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم، عن
(کتاب) سیف بن عمیره، نقل کرده باشد و اقوی همین است و این دو سند صحیح
است.

۴. شیخ بزرگوار طوسی - رضوان الله علیه - این زیارت را در مصباح المتهجد
ص ۷۷۷، با سند صحیح از صفوان بن مهران جمال از امام صادق عليه السلام نقل کرده است.
در مصباح گوید:

و روی محمد بن خالد الطیالسی، عن سیف بن عمیره قال: خرجت مع
صفوان بن مهران الجمال و عندنا جماعة من أصحابنا إلى الغري بعد ما
خرج أبو عبد الله عليه السلام... فلما فرغنا من الزيارة صرف صفوان وجهه إلى
ناحية أبي عبد الله الحسين عليه السلام فقال: تزورون الحسين عليه السلام من هذا المكان
من عند رأس امير المؤمنين عليه السلام.

(از اینجا ترجمه را ذکر می کنیم) از اینجا امام صادق عليه السلام اشاره کرد به امام
حسین عليه السلام و من هم با او بودم. پس صفوان امام حسین عليه السلام را با زیارتی که علقمه
از امام باقر عليه السلام در روز عاشورا نقل کرده، زیارت کرد و دعای وداع علقمه را

خواند. سیف بن عمیره می‌گوید: به صفوان گفتم: علقمه دعای وداع را از امام باقر علیه السلام نقل ننموده است فقط زیارت کرده است. صفوان گفت: من با امام صادق علیه السلام وارد اینجا شدم و همان طوری که ما کردیم، زیارت کرد و دعای وداع را خواند و همان طوری که ما نماز خواندیم، نماز خواند. سپس به من فرمود: با این زیارت و دعا، زیارت کن؛ زیرا من ضامنم برای هر کسی که با این زیارت، زیارت کرده و این دعا را از نزدیک یا دور بخواند که زیارت و دعای او مقبول و سعی او مشکور و سلام او رسیده باشد و حوائج او برآورده شود؛ هر چه در هر قدر باشد. فرمودند: صفوان، من این زیارت را با این ضمانت، از پدرم و پدرم از پدرش امام علی بن الحسین علیه السلام و او از امام حسین و امام حسین از برادرش امام حسن و امام حسن از پدرش امیرالمؤمنین و امیرالمؤمنین از رسول خدا و رسول خدا از جبرئیل و جبرئیل از خدا یافته‌ام. الحدیث.

و طریق شیخ - رحمه الله تعالى - به محمد بن خالد صحیح است و سند این است: حسین بن عبیدالله، عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عن محمد بن علی بن محبوب، عن (کتاب) محمد بن خالد الطیالسی.

حقیر سفارش [به] همه دوستان امام حسین علیه السلام [می‌کنم] که این زیارت را بخوانند و ترک نمایند تا آثار معنوی و مادی آن را دریابند. و مرحوم محدث بزرگوار حاج شیخ عباس قمی - رضوان الله علیه - روایت صفوان را تماماً نقل فرموده است. و الحمد لله رب العالمین.